

Говард Філліпс Лавкрафт

Поклик Ктулху

*(Знайдено серед паперів покійного
Френсіса Вейланда Терстона з Бостона)*

*«А що як могутні сили та істоти й
досі живуть серед нас ... ці живі
втілення тих давніх часів, коли розум
існував у формах, які з'явилися ще задовго
до того, як у цей світ прийшли люди ...
швидкоплинна пам'ять про них дійшла до
нас лише у вигляді пісень та віршів,
переказів і легенд, де їх називали богами,
монстрами та різними іншими
міфічними істотами ...»*

Алджернон Блеквуд

Частина 1

Жах, відображений у глині

Людина не здатна до кінця досягнути свій власний розум, і у цьому, я думаю, полягає найщедріший і наймилосердніший дарунок, отриманий нею від матінки-природи. Ми не більше, ніж аборигени, які безтурботно живуть на острові

невігластва, який з усіх боків оточений чорними водами нескінченності, тим самим наче показуючи нам, що відпливати далеко від берегів може бути вкрай небезпечно. Різні науки, кожна з яких розвивалась у своєму власному напрямку, до цих пір не завдавали людству багато шкоди. Але одного разу ці розрізнені знання зіллються воедино і відкриють настільки жахливі перспективи реальності та нашого жахливого місця у ній, що ми або з'їдемо з глузду від такого осяяння, або втечемо від цього смертоносного світла знань подалі до темного та неосвіченого, але принаймні безпечного світу нового Середньовіччя.

Теософи здогадувалися про важливість космічного циклу, в якому наш світ і людство — це лише тимчасові величини. Свої припущення про дивних древніх істот, які дожили до наших днів, вони намагалися приправляти заспокійливим оптимізмом, щоб не наводити на людей цілковитий жах. Але не здогадки теософів відкрили мені очі на ці таємничі та заборонені питання. Питання, від однієї думки про які мене охоплює страх, питання, які не дають мені спокійно спати вночі. Як і всі жахливі проблески істини, це усвідомлення спалахнуло переді мною в результаті випадкового поєднання, здавалося б, абсолютно не пов'язаних між собою речей — у даному випадку старої газетної статті та нотаток померлого професора. Я

сподіваюся, що більше ніхто не буде шукати цей зв'язок. Якщо я виживу, я ніколи свідомо не буду додавати ланки до цього моторошного ланцюжку знань. Думаю, професор теж планував зберегти у таємниці те, що дізнався, і напевно знищив би всі свої записи, якби не його раптова смерть.

Вперше я дізнався про це взимку 1926–1927 років незабаром після того, як помер мій двоюрідний дідусь Джордж Геммелл Енджелл, почесний професор семітських мов в Університеті Брауна, Провіденс, штат Род-Айленд. Професор Енджелл був відомим фахівцем зі стародавніх написів і до нього часто зверталися за допомогою керівники відомих музеїв, тож його смерть у віці дев'яноста двох років не пройшла непоміченою у науковому світі, а її таємничі обставини ще більше підігрівали загальний інтерес. На професора напали, коли він повертався з пристані після свого візиту до Ньюпорту. За словами свідків, він раптово впав після того, як зіткнувся зі схожим на матроса негром, який несподівано вийшов із темного закутку за крутим схилом пагорба. Ця дорога була найкоротшою від набережної до будинку покійного на Вільямс-стріт. Лікарі не виявили жодних видимих пошкоджень і після довгих суперечок дійшли висновку, що причиною смерті стало якесь незрозуміле ураження серця, викликане різким підйомом по крутому пагорбу дуже літньою

людиною. Тоді я не бачив причин заперечувати проти цього висновку, але останнім часом у мене виникає все більше питань і сумнівів.

Оскільки мій двоюрідний дідусь помер бездітним вдівцем, то на мене, як на його спадкоємця, був покладений обов'язок ретельно перебрати та переглянути його записи і документи. Для цього я зібрав його численні теки та ящики та відвіз їх у свою квартиру в Бостоні. Більша частина матеріалів була передана мною до Американського археологічного товариства і буде пізніше опублікована. Але один з ящиків старого особливо привернув мою увагу. Чесно кажучи, його вміст мене надзвичайно спантеличив і мені зовсім не хотілося показувати його стороннім. Він був замкнений і ключа від нього ніде не було, але потім мені в голову прийшла думка оглянути кишені піджака покійного професора. Там я дійсно знайшов необхідний ключ і відкрив ящик, але коли я це зробив, то зіткнувся з ще більш складною загадкою. Бо що міг означати дивний глиняний барельєф і на перший погляд абсолютно не пов'язані між собою записи, нотатки та вирізки з газет, які я там знайшов? Невже це були якісь старечі забобони та інші надприродні дурниці? Я вирішив відшукати ексцентричного скульптора, чие дивне творіння явно стало причиною порушення душевного спокою мого дядька.

Барельєф мав вигляд грубого прямокутника розмірами десь дванадцять на п'ятнадцять сантиметрів і товщиною близько двох сантиметрів. Він був явно виготовлений нещодавно, проте його дизайн був далекий від сучасного мистецтва за стилем і манерою виконання. І хоча примітивні форми кубізму та футуризму численні й вигадливі, вони часто не здатні передати ту загадкову закономірність ліній, яка таїться у древніх написах і предметах культури. Але написи на барельєфі без сумніву здавалися архаїчними, хоча, незважаючи на те, що я був добре знайомий з науковими дисертаціями та колекціями мого двоюрідного діда, я ніяк не міг ідентифікувати цей конкретний вид письма або хоча б віддалено встановити його приналежність до тієї чи іншої писемності.

Над цими літерами або ієрогліфами було зображено щось або хтось, однак таке імпресіоністське виконання не дозволяло чітко зрозуміти, що саме там було зображено. Це було щось на зразок портрету або символу чудовиська, складно було тоді сказати напевне, але я точно знав, що таке могла породити лише хвора фантазія. Якщо я скажу, що моя уява побачила у цьому всьому одночасно зображення восьминога, дракона і якоїсь невдалої карикатури на людину, не думаю, що буду далекий від істини. М'ясиста голова зі щупальцями вінчала гротескне, вкрите лускою тіло, а за спиною